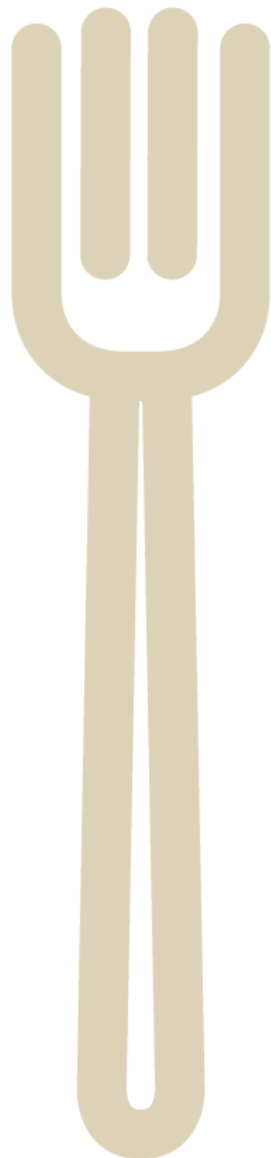




HEVOSTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

**Ohje käsittelee myös hevosten tunnistamiseen,
kuljettamiseen ja lääkitsemiseen liittyvän
lainsäädännön vaatimusten valvontaa**





Ohjeen nimi	Hevosten hyvinvoinnin valvonta
Vastuuhenkilö	Sanna Varjus
Hyväksyjä	Jaana Mikkola
Ohjenumero	5875/04.01.00.01/2023/1
Voimaantulopäivä	1.1.2024

Tämä ohje kumoaa aiemman ohjeen 5627/04.01.00.01/2022.
Ohjeeseen liittyy tarkastuslomake 5876/04.01.00.02/2023.

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Tarkastuksen perusteet ja valvottava lainsäädäntö	3
Tulkintaa lainsäädännön soveltamisesta hevosen aseman mukaan	5
Tarkastuspöytäkirjan täyttäminen	6
Tarkastettavat kohdat	7
1. Yleiset pitopaikkoja koskevat vaatimukset	7
2. Pysyvää pitopaikkaa koskevat vaatimukset	10
3. Hoidosta ja hyvinvoinnista huolehtiminen	12
4. Ruokinta ja juotto.....	16
5. Ulkotarhan ja laitumen vaatimukset.....	16
6. Ammattimaista tai muutoin laajamittaista hevosten pitoa koskevat kysymykset.....	17
7. Asiakirjat ja kirjanpito	20



Johdanto

Hevosten pitoon kohdistuvan eläinten hyvinvoinnin valvonnan tarkoituksena on selvittää, täyttyvätkö toiminnalle asetetut eläinten hyvinvointilainsäädännön vähimmäisvaatimukset. **Mitä ohjeessa sanotaan hevosista, koskee myös poneja ja muita hevoseläimiä, kuten aaseja ja muuleja.**

Tämä ohje ja sen liitteenä oleva tarkastuslomake ovat tarkoitettu kaikille hevosten pitoon kohdistuvia eläinten hyvinvoinnin tarkastuksia tekeville toimivaltaisille viranomaisille valvontatyön helpottamiseksi ja yhtenäistämiseksi. Ohjeeseen on koottu hevosten pitoa koskevan eläinten hyvinvointilainsäädännön keskeisimmät vaatimukset, sekä yleisiä asiakirja- ja kirjanpito vaatimuksia hevosten tunnistus-, kuljetus- ja lääkitsemislainsäädännöstä.

Ammattimaiseen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaan hevosten pitoon kohdistuvan säännöllisen valvonnan tarkastustiheyden määrittelyssä voidaan käyttää riskiarviointia. Riskinarvioinnissa voi hyödyntää esimerkiksi Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston lomaketta Ilmoituksenvaraisen tallin valvontatiheyden arviointi, joka löytyy [Pikantista](#) (Eläinten hyvinvointi → Seura- ja harrastuseläimet → Ohjeet ja lomakkeet). Arvioinnin perusteella kohteen tarkastustiheyttä voidaan lisätä tai harventaa. Tarkastustiheyden tulisi kuitenkin olla aina vähintään kerran kolmessa vuodessa.

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomais-toiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee viime kädessä tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Tulkinnat on ohjeessa esitetty *kursiivilla*. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Ruokaviraston näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

Tarkastuksen perusteet ja valvottava lainsäädäntö

Tarkastuksen perusteena on eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) 78 § 1 momentin mukainen epäilyyn perustuva tarkastus, tai 78 § 2 momentin mukainen ilman epäilyä tehtävä tarkastus, tai 78 § 3 momentin mukainen määräykseen perustuva tarkastus, tai uusintatarkastus, joka tehdään eläinten hyvinvointilain 12 luvun tai virallista valvontaa koskevan asetuksen 138 artiklan nojalla annetun määräyksen tai kiellon noudattamisen valvomiseksi.



Hevosten pitoa, hoitoa, kohtelua ja käsittelyä säätelevät eläinten hyvinvoinnista annetun laki (693/2023) (jäljempänä EHL) ja valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 588/2010 sekä sen muutos 749/2013 (jäljempänä Vna 588/2010 ja Vna 749/2013). Hevosten lopetusta ja teurastusta säätelee eläinten hyvinvointilain lisäksi Neuvoston asetus (EY) N:o 1099/2009 eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä (jäljempänä lopetusasetus).

Tarkastuksella voidaan valvoa myös hevosten tunnistamiseen, kuljettamiseen ja lääkitsemiseen liittyvän lainsäädännön asiakirja- ja kirjanpito vaatimuksia, jolloin tarkastuksen perusteena on eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain (1069/2021) 27 § tai eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 28 § tai eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2015) 35 § ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (21/2014) 5 § mukainen tarkastus.

Hevosten tunnistamisesta ja tunnistusasiakirjasta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/429 tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveys-säännöstö") (jäljempänä eläinterveys-säännöstö), komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2019/2035 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä maaeläimiä pitäviä pitopaikkoja ja hautomoja sekä tiettyjen pidettävien maaeläinten ja siitosmunien jäljitettävyyttä koskevien sääntöjen osalta (jäljempänä DA 2019/2035), komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2021/963 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2016/429, (EU) 2016/1012 ja (EU) 2019/6 soveltamis-säännöistä siltä osin kuin on kyse hevoseläinten tunnistuksesta ja rekisteröinnistä sekä tällaisten eläinten tunnistusasiakirjojen mallien vahvistamisesta (jäljempänä TA 2021/963), eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa 1069/2021 (jäljempänä eläintunnistuslaki) sekä maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä 67/2022 (jäljempänä MMMa 67/2022).

Hevosten kuljetusta säätelevät laki eläinten kuljetuksesta 1429/2006 muutoksineen (jäljempänä EKL) ja neuvoston asetus (EY) N:o 1/2005 eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana sekä direktiivien 64/432/ETY ja 93/119/EY ja asetuksen (EY) N:o 1255/97 muuttamisesta (jäljempänä eläinkuljetusasetus).

Hevosten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/6 eläinlääkkeistä ja direktiivin 2001/82/EY kumoamisesta (jäljempänä EU:n eläinlääkeasetus), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa 387/2014 (jäljempänä lääkitsemislaki) ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 21/2014 tuotantoeläinten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta (jäljempänä MMMa 21/2014; korvautumassa uudella asetuksella).



Eläinten hyvinvoinnin valvonta voi eräissä tapauksissa laajentua myös viljelijätukien valvonnaksi (valtioneuvoston asetus Euroopan unionin viljelijätukien ehdollisuuden lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta 65/2023). Ehdollisuuden eläinten hyvinvoinnin valvonnasta vastaa aluehallintovirasto.

Tulkintaa lainsäädännön soveltamisesta hevosen aseman mukaan

Hevosen asema tuotantoeläimenä tai seura- ja harrastuseläimenä riippuu sen kulloisestakin käyttötarkoituksesta.

Eläinten hyvinvointilainsäädännössä hevosta käsitellään lähtökohtaisesti seura- ja harrastuseläimenä, mutta tietyissä tapauksissa, kuten maataloustoimintakäytössä, sen voidaan katsoa olevan tuotantoeläin, jolloin siihen sovelletaan tuotantoeläimiä koskevia vaatimuksia. Eläinten hyvinvointilain 5 § 9 kohdan mukaan tuotantoeläimellä tarkoitetaan elintarvikkeiden, villan, nahan tai turkisten tuotantoa varten taikka muussa tuotantotarkoituksessa kasvatettavaa tai pidettävää eläintä. Tuotantoeläimellä ei kuitenkaan tarkoiteta luonnonvaraista eläintä, eikä kilpailuissa, näyttelyissä taikka kulttuuri- tai urheilutapahtumissa tai vastaavissa toiminnoissa käytettävää eläintä. Tuotantoeläimellä ei myöskään tarkoiteta tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävää eläintä.

Eläinten hyvinvointilain säännöskohtaisten perustelujen mukaan tuotantoeläin on määritelty hyvinvointilaissa vastaavalla tavalla kuin aiemmassa eläinsuojelulaissa. Eläinsuojelulain muutoksen (203/2017) perusteluihin (HE 267/2016) on kirjattu, että tuotantoeläimenä ei pidettäisi seura-, kilpa- ja harrastuseläimiä, joita ei pääsääntöisesti käytetä maataloustoimintaan, vaan joita käytetään esimerkiksi urheilutarkoituksessa (ravihevokset) tai jotka ovat lemmikkieläimiä (mukaan lukien eläimistä saatavien tuotteiden kotitarvekäyttö).

Ehdollisuuden vaatimusten valvonnoissa seura- ja harrastuseläiminä voidaan pitää esimerkiksi 1–2 tammaa, joita varsoitetaan, mutta maatila ei ole solminut alkupe-räisrotujen kasvattamissopimusta. Myös kotieläinpihojen eläimet voidaan pääsään-töisesti rajata pois tuotantoeläinten määritelmästä.

Huomioi kuitenkin, että EU:n ja kansallisen lääkitsemislainsäädännön kirjanpitovaati-mus koskee kaikkia elintarviketuotantoeläimiä, eli siis myös hevosia, jos hevosta ei ole sen tunnistusasiakirjassa (hevospassissa) merkitty pysyvästi elintarvikeketjuun kelpaamattomiksi (ns. elinikäinen teurastuskielto).

Lääkitsemiskäytön kirjanpitovelvollisuus riippuu siitä, onko hevosen tunnistusasiakirjassa teurastuskieltomerkintä, ja mikä on hevosen käyttötarkoitus:



- Hevonen, jonka tunnistusasiakirjassa ei ole teurastuskieltomerkintää: hevosen omistajan tai haltijan on pidettävä lääkityksistä kirjaa elintarviketuotantoeläimiltä edellytetyllä tavalla. Kirjanpitoa on säilytettävä viiden vuoden ajan.
- Hevonen, jonka tunnistusasiakirjassa on teurastuskieltomerkintä, mutta joka katsotaan eläinten hyvinvointilain mukaan tuotantoeläimeksi (esim. metsätyöhevonen): lääkitsemiskirjanpitoa on säilytettävä eläinten hyvinvointilain perusteella kolmen vuoden ajan.
- Hevonen, jonka tunnistusasiakirjassa on teurastuskieltomerkintä, ja joka on kilpailu- tai harrastekäytössä: lainsäädäntö ei edellytä lääkitsemiskirjanpidon pitämistä.

Tarkastuspöytäkirjan täyttäminen

Tarkastuskäynnillä on hyvä olla mukana mittanauha, laskin ja mahdollisuuksien mukaan kamera. Tyhjiä lomakkeita voi tulostaa Ruokavirasto.fi-nettisivulta tai Pikantista (pikantti.ruokavirasto.fi) esim. itsejäljentävälle paperille.

Tarkastaja täyttää tarkastuspöytäkirjan asianomaisiin kohtiin valvontaa koskevat tiedot. Tarkastuspöytäkirjan eri kohtiin annetaan vastaukseksi joko kunnossa, laiminlyönti tai ei koske tilaa. Jokaista vastausta on mahdollista ja toivottavaa täsmentää antamalla lisätietoja, erityisesti laiminlyöntitapauksissa.

Tarkastuksen johtopäätös merkitään pöytäkirjan viimeiseen osioon. Lopuksi tarkastuksen tekijä vahvistaa tarkastuspöytäkirjan tiedot allekirjoituksellaan. Tarkastuspöytäkirjasta annetaan hevosen pitäjälle kopio.

Jos hevosten pidossa havaitaan eläinten hyvinvointisäädösten vastaista menettelyä, toimivaltaisen viranomaisen tulee ryhtyä eläinten hyvinvointilain 12 luvun tai valvonta-asetuksen 138 artiklan mukaisiin toimenpiteisiin. Kuuleminen ja hallintopäätöksen teko on ohjeistettu tarkemmin Ruokaviraston ohjeessa Hallintopäätöksen tekeminen eläinten hyvinvointia koskevassa asiassa. Ohje ja Hallintopäätös eläinten hyvinvointia koskevassa asiassa –lomake löytyvät Pikantista (Eläinten hyvinvointi → Yleinen valvonta → Ohjeet ja lomakkeet). Jäljennös hallintopäätöksestä tai muu vastaavat tiedot sisältävä ilmoitus eläinten hyvinvointisäädösten rikkomisesta tulee eläinten hyvinvointilain 91 § mukaisesti toimittaa poliisille esitutkintaa varten.

Annetun määräyksen tai kiellon määräajan umpeuduttua valvontaviranomainen tekee toimintapaikkaan uusintatarkastuksen, jolla varmistetaan, että annettua määräystä on noudatettu. Ammattimaiseen tai muutoin laajamittaiseen hevoseläinten pitoon tai tuotantoeläimenä pidettävän hevoseläimen pitoon (esim. metsätyöhevo-



nen, ks. ohjeen kohta ”Tulkintaa lainsäädännön soveltamisesta hevosen aseman mukaan) kohdistuvasta uusintatarkastuksesta peritään maksu ko. valvontaviranomaisen hinnaston mukaisesti. Muuta hevoseläinten pitoa koskevasta uusintatarkastuksesta peritään maksu, jos tarkastuksella todetaan, että annettua määräystä tai kieltä ei ole noudatettu.

Eläinten hyvinvointilain 87 § mukaisesti, jos eläinten pitäjä muuttaa valvontaviranomaisen toimialueelta toiselle eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevan asian vireillä ollessa ja tämä tulee valvontaviranomaisen tietoon, valvontaviranomaisen on salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoitettava muutosta uuden toimialueen valvontaviranomaiselle ja annettava tälle valvontaa varten välttämättömät tiedot.

Jos hevosten pidossa havaitaan **eläinten tunnistamista, kuljetusta tai lääkitsemistä koskevan lainsäädännön vastaista menettelyä**, valvontaviranomaisen tulee ryhtyä toimenpiteisiin kussakin kyseisessä laissa tarkemmin säädetyllä tavalla.

Tarkastettavat kohdat

1. Yleiset pitopaikkoja koskevat vaatimukset

Pitopaikalla tarkoitetaan pysyvää ja tilapäistä karsinaa, häkkiä, allasta, aitausta, asuntoa, navettaa, tallia ja näiden yhdistelmää sekä muuta vastaavaa rajattua tilaa, jossa eläintä pidetään. EHL 5(11) §

Huomioi, että pitopaikka-termiä käytetään eri lainsäädännöissä eri tarkoituksissa. Eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskeva lainsäädäntö edellyttää, että hevosten pitopaikat rekisteröidään. Tässä tarkoituksessa pitopaikalla tarkoitetaan laajempaa kokonaisuutta, jolloin yksi pitopaikka voi koostua esimerkiksi tallirakennuksesta ja sen yhteydessä olevista ulkotarhoista ja laitumista. Eläinten hyvinvointilainsäädännössä pitopaikalla viitataan hevosen välittömään lähiympäristöön, jolloin pitopaikalla tarkoitetaan esimerkiksi karsinaa, pihattoa, tallia, laidunta tai aitausta, jossa hevosta pidetään pysyvästi tai tilapäisesti.

1.1 Pitopaikka on riittävän kokoinen ja mahdollistaa hevosen tarkastamisen ja hoidon

Eläimen on voitava pitopaikassaan seistä ja levätä luonnollisessa asennossa sekä vaihtaa asentoaan vaikeuksitta. Samassa pitopaikassa pidettävillä eläimillä on oltava mahdollisuus yhtäaikaiseen lepoon. Pitopaikassa oleva eläin on voitava tarkastaa ja sitä on voitava hoitaa vaikeuksitta. EHL 33 §



1.2 Pitopaikka on turvallinen

Eläimen pitopaikan on oltava materiaaleiltaan, rakenteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimen vahingoittumisen ja sairastumisen vaara, karkaamisvaara ja pitopaikan palovaara on mahdollisimman vähäinen. Pintakäsittelyyn ei saa käyttää puunsuoja-aineita, maaleja tai muita aineita siten, että ne voivat aiheuttaa hevoselle myrkytyksen. Hevosien pitoon tarkoitettujen varusteiden ja laitteiden on sijoitettava pito- paikkaan siten, etteivät ne aiheuta hevoselle vahingoittumisen vaaraa. Sähköjohdot ja -laitteet sekä muut välineet, jotka voivat vahingoittaa hevosta, on tarvittaessa suojattava tai sijoitettava siten, että ne ovat hevosen ulottumattomissa. Eläinsuo- jassa oleva hevonen on voitava hätätilanteessa poistaa nopeasti eläintiloista. Hevos- ten karsinoiden tai pilttuiden välissä on oltava sopivan korkuinen ja asianmukainen väliseinä, jotta vierekkäisissä karsinoissa tai pilttuissa olevat eläimet eivät voi vahin- goittaa toisiaan. EHL 34 §; Vna 588/2010 2 §, 3 §

1.3 Pitopaikan ja sen laitteiden kunnossapidosta huolehditaan

Jos hoidossa oleva eläin on ihmisen välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa, eläi- men hyvinvointi ja pitopaikka laitteineen on tarkastettava vähintään kerran päivässä ja tarvittaessa useamminkin. Riittävää tarkastustiheyttä arvioitaessa on otettava huo- mioon eläintenpitomuoto, eläinlaji, eläimen fysiologinen tila sekä olosuhteet eläinten pitopaikassa ja elinympäristössä. Pitopaikassa havaitut eläimen hyvinvointia vaaran- tavat viat on korjattava välittömästi tai, jos se ei ole mahdollista, ryhdyttävä muihin tarpeellisiin toimiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi vikojen korjaamiseen saakka. Hevosien pitoon tarkoitettu eläinsuoja sekä karsinat, pilttuut, varusteet ja laitteet on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että ne eivät vahingoita hevosta eivätkä vaaranna sen terveyttä tai hyvinvointia. EHL 22 §, 36 §; Vna 588/2010 2 §

Koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän lisävaatimukset tarkastetaan kohdassa 1.10.

1.4 Pitopaikassa voidaan ylläpitää tarvittavaa puhtautta ja hygieniaa

Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää puhtautta ja hygieniaa. Hevosien pitoon tarkoitettujen eläinsuojien, pilttuiden ja karsinoiden sisä- pintojen sekä hevosten pitoon tarkoitettujen varusteiden ja laitteiden on oltava hel- posti puhtaina pidettäviä ja tarvittaessa desinfioitavissa. EHL 33 §; Vna 588/2010 2 §

1.5 Tilat ja välineet ovat puhtaita ja tarkoitukseensa sopivia

Eläimen pitopaikka on pidettävä riittävän puhtaina, jotta eläimen hyvinvointi ei vaa- rannu. Eläinten hoitoon ja käsittelyyn tarkoitettujen välineiden, laitteiden ja aineiden tulee olla tarkoitukseensa sopivia, eivätkä ne saa aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa. Hevosien pitoon tarkoitettu eläinsuoja sekä karsinat, pilttuut, varusteet ja laitteet on pidettävä puhtaina ja tarvittaessa desinfioid- tava. Hevosien hoitoon ja käyttöön liittyvät varusteet on pidettävä puhtaina ja hyvässä kunnossa. Eläinsuojassa on huolehdittava jyrksijoiden ja muiden haittaeläin- ten torjunnasta. EHL 17 §, 36 §; Vna 588/2010 2 §, 8 §



1.6 Pitopaikan lattiat ovat hevoselle turvalliset ja pysyvät kuivana

Pitopaikan lattian on oltava sellainen, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti tai imeytyvät hyvin kuivikkeisiin. Lattia ei saa olla liukas eikä sellainen, että hevosen kaviot voivat tarttua siihen kiinni tai muutoin vahingoittua. Eläinsuojan käytävien on oltava sellaisia, että eläin pääsee esteettä liikkumaan ja että eläimen liukastumisen tai muun vahingoittumisen vaara on mahdollisimman vähäinen. Vna 588/2010 2 §, 3 §

1.7 Pitopaikan valaistus on hevoselle sopiva ja riittävä eläimen tarkastamiseen ja hoitamiseen

Pitopaikan valaistuksen tulee olla sellainen, että se on sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden ja olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen ja että eläin voidaan tarkastaa ja sitä voidaan hoitaa asianmukaisesti. Eläinsuojan valaistuksen on oltava eläinsuojassa pidettävälle hevoselle sopiva. EHL 35 §; Vna 588/2010 4 §

1.8 Pitopaikan lämpötila on hevoselle sopiva

Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Eläinsuojan lämpötilan on oltava eläinsuojassa pidettävälle hevoselle sopiva. EHL 35 §; Vna 588/2010 4 §

1.9 Pitopaikan ilmanlaatu on hevoselle sopiva

Pitopaikan lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Eläinsuojan ilmanvaihdon on oltava sellainen, että ilman kosteus, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. EHL 35 §; Vna 588/2010 4 §

1.10 Pitopaikassa on koneellinen ilmanvaihtojärjestelmä, josta hevosen hyvinvointi on riippuvainen

Jos eläinten hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti. Jos eläinsuojan ilmanvaihto on pääasiassa koneellinen, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävän ilmanvaihdon järjestämiseen on oltava mahdollisuus myös laitteiston häiriöiden aikana. Koneellisesti toimivassa laitteistossa on tarvittaessa oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen häiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti. EHL 35 §; Vna 588/2010 4 §

- *Koneellinen ilmanvaihtojärjestelmä, josta eläinten terveys ja hyvinvointi on riippuvainen, on esimerkiksi täysin koneellinen järjestelmä, jossa sekä poisto- että korvausilman vaihto toimii*



koneellisesti. Eläinten terveys ja hyvinvointi voi olla riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä myös pitopaikoissa, joiden ilmanvaihto on vain osittain koneellistettu. Tuolloin tarkastaja voi arvioida ilmavaihdon riittävyyttä aistinvaraisesti sekä selvittämällä ilman tulo- tai poistoaukkojen riittävyyttä ja toimivuutta.

- *Ilmanvaihdon hälytysjärjestelmä on oltava, vaikka varavoima käynnistyisi automaattisesti sähkökatkoksen aikana.*
- *Toimintahäiriön sattuessa tapahtuva hälytys voi olla esimerkiksi syttyvä valo- tai äänimerkki tai puhelimeen tuleva ilmoitus.*
- *Sähkökatkon yhteydessä painovoimainen ilmanvaihto voi olla riittävä, mikäli ilmanvaihtokanavissa on tarpeeksi vetoa. Asian voi testata tarkastuksen yhteydessä esimerkiksi katkaisemalla ilmastoinnin vähäksi aikaa.*

Koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän kunnossapito tarkastetaan kohdassa 1.3.

1.11 Pitopaikan melutaso on riittävän alhainen

Pitopaikassa ei saa esiintyä jatkuvaa eläintä häiritsevää tai sille haittaa aiheuttavaa melua. Hevoset eivät saa olla jatkuvasti alttiina melulle, joka ylittää 65 desibeliä. EHL 35 §; Vna 588/2010 4 §

2. Pysyvää pitopaikkaa koskevat vaatimukset

Pysyvällä pitopaikalla tarkoitetaan pitopaikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan. EHL 5(11) §.

2.1 Jokaisella hevosella on sopiva pitopaikka

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin. EHL 37 §

- *Jokaisella hevosella on oltava sellainen pitopaikka, joka täyttää lainsäädännössä pitopaikalle asetetut vaatimukset. Talli- tai pihattopaikkojen määrä on sovitettava hevosten määrään siten, että kaikki hevoset voidaan tarvittaessa ottaa yhtä aikaa suojaan (KHO 5.7.2013 2904/1/12).*

2.2 Hevosella on kuulo- ja näköyhteys pitopaikassa tapahtuvaan toimintaan ja mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen

Hevosien karsina tai pilttuu on sijoitettava siten, että eläimellä on kuulo- ja näköyhteys pitopaikassa tapahtuvaan toimintaan sekä mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen. Vna 588/2010 2 §



2.3 Ryhmässä pidettävien hevosten tarpeet on huomioitu pitopaikan suunnittelussa

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille. EHL 37 §

2.4 Pitopaikan sisäkorkeus on riittävä

Eläinsuojan sisäkorkeuden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 1,5. Sisäkorkeuden on kuitenkin aina oltava vähintään 2,2 metriä. Vaatimus koskee kuitenkin vain 5 §:n mukaisia vähimmäispinta-aloja vastaavia osia eläinsuojasta. Vähimmäiskorkeudesta voidaan kuitenkin poiketa enintään 2 prosenttia. Sisäkorkeutta laskettaessa rakennuksessa normaalisti tarvittavia kantavia rakenteita, valaisimia, vesiputkia, ilmanvaihtoputkia tai muita vastaavia teknisluontoisia laitteita ei oteta huomioon. Vna 588/2010 3 § (muut. Vna 749/2013)

2.5 Pitopaikan pinta-ala on riittävä

Yksittäiskarsinan vähimmäiskoko:

Hevosen säkäkorkeus (m)	Karsinan pinta-ala (m ²)
Enintään 1,08	4,0
Yli 1,08 mutta enintään 1,30	5,0
Yli 1,30 mutta enintään 1,40	6,0
Yli 1,40 mutta enintään 1,48	7,0
Yli 1,48 mutta enintään 1,60	8,0
Yli 1,60	9,0

Ryhmässä pidettävien hevosten ryhmäkarsinan vähimmäiskoko hevosta kohden:

Täysikasvuinen hevonen	Yksittäiskarsinan pinta-ala
12–24 kk ikäinen nuori hevonen	75 % yksittäiskarsinan pinta-alasta
Alle 12 kk ikäinen varsa	50 % yksittäiskarsinan pinta-alasta

- Ryhmässä pidettävien hevosten ryhmäkarsinan vähimmäiskokoa sovelletaan myös varsomiskarsinaan. Varsomiskarsinan tilavaatimus muodostuu laskemalla yhteen tamman säkäkorkeuden edellyttämä yksittäiskarsinan pinta-ala + 50 % varsan säkäkorkeuden edellyttämästä yksittäiskarsinan pinta-alasta. Esim. 175 cm korkean tamman ja sen alle 12 kk:n ikäisen 110 cm kokoisen varsan karsinan koon tulee olla vähintään $9.0 \text{ m}^2 + (0,5 \times 5 \text{ m}^2) = 11.5 \text{ m}^2$*



Sellaisen hevospihaton makuuhallissa, jossa hevosia ei ruokita, on oltava kutakin siellä pidettävää hevosta kohden tilaa:

Täysikasvuinen hevonen	80 % yksittäiskarsinan pinta-alasta
12–24 kk ikäinen nuori hevonen	60 % yksittäiskarsinan pinta-alasta
Alle 12 kk ikäinen varsa	40 % yksittäiskarsinan pinta-alasta

Vna 588/2010 5 §, Liite kohdat 1–3

2.6 Hevosen pito kytkettynä pysyvässä pitopaikassa on säännösten mukaista

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla. **1.1.2024 toiminnassa olleeseen talliin säännöstä sovelletaan 1.1.2028 lähtien.** 1.1.2024 jälkeen peruskorjattavaan talliin tai sen osastoon ja rakennettavaan uuteen talliin tai sen osastoon säännöstä sovelletaan, kun peruskorjaus tai uusi talli taikka osasto on valmistunut. EHL 37 §, 123 §.

Siirtymäkauden ajan sovelletaan seuraavaa vaatimusta: Pilttuun leveyden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus lisättynä 10 senttimetrillä ja pilttuun pituuden vähintään hevosen pituus lisättynä 25 senttimetrillä. Vierekkäisten pilttuiden väliseinän kiinteän osan korkeuden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 0,9. Vna 588/2010 3 §

Hevosen kytkemiseen liittyvät muut vaatimukset tarkastetaan kohdassa 3.3.

2.7 Hevosen käytettävissä on asianmukainen makuupaikka

Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka. Hevosen makuualue on kuivitetava. EHL 37 §; Vna 588/2010 3 §

2.8 Hevosen hoitoon ja tarkastamiseen on tarvittavat tilat

Pysyvässä pitopaikassa tai sen yhteydessä on oltava eläinten tarkastamisen ja käsittelyn kannalta välttämättömät tilat ja välineet sekä tarvittaessa tilat sairaiden ja vahingoittuneiden eläinten hoitoa ja eristämistä varten. Silloin, kun hevosia pidetään ryhmässä, jokaista alkavaa 10 hevosen ryhmää kohden on oltava käytettävissä sairaskarsina tai muu asianmukainen tarvittaessa lämmitettävä tila hevosten ryhmästä erottamista ja hoitoa varten. EHL 38 §; Vna 588/2010 5 §

Sairaan tai vahingoittuneen hevosen hoito tarkastetaan kohdassa 3.9.

3. Hoidosta ja hyvinvoinnista huolehtiminen

3.1 Hevosen olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämisestä huolehditaan

Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan.



Hoidossa olevan eläimen liikunnantarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava. Eläimellä on oltava mahdollisuus riittävään lepoon. Hevosen liikunnan, ulkoilun ja sosiaalisen kanssakäymisen tarpeiden tyydyttämisestä on huolehdittava päivittäin. EHL 20 §, Vna 588/2010 8 §

- *Hevosta ei saa ulkoiluttaa moottoriajoneuvoon kytkettynä (KHO 5.4.2001 3264/3/00).*

3.2 Hevosen hoito on asianmukaista

Hoidossa olevan eläimen yleisestä hyvinvoinnista sekä puhtaudesta ja muusta sen tarvitsemasta keuhkohoidosta on huolehdittava. Eläimen hoidossa on huolehdittava myös asianmukaisista toimista sairauksien ja eläinten vahingoittumisen ennalta ehkäisemiseksi. Eläimen pitäjällä ja muulla hoitajalla on oltava riittävä osaaminen eläimen asianmukaiseksi hoitamiseksi. Päivittäisten hoitotoimenpiteiden äkillisiä muutoksia on vältettävä. EHL 20 §, 30 §; Vna 588/2010 8 §

Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa hevosia pitävien toimijoiden osalta hoitajien pätevyys ja riittävyys tarkistetaan kohdissa 7.3 ja 7.4. Ammattimaisella tai muutoin laajamittaisella eläintenpidolla tarkoitetaan luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa sekä sellaista tuotantoeläinten pitoa, johon eläinten pitäjä olisi oikeutettu saamaan kotieläintalouden maataloustukea, sekä muuta vastaavaa elinkeinotoimintana pidettävää tuotantoeläinten pitoa.

3.3. Hevosen kytkeminen on asianmukaista

Hevosen kytkemiseen käytettävän riimun on oltava sellaisesta materiaalista, joka ei vahingoita hevosta. Kytketyn hevosen on voitava syödä, käydä makuulle ja levätä luonnollisella tavalla. Ulkotarhassa tai laitumella hevosta saa pitää kytkettynä ainoastaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti ja siten, että se on jatkuvassa valvonnassa. Vna 588/2010 10 §

3.4 Hevosen hyvinvointi tarkastetaan riittävän usein

Jos hoidossa oleva eläin on ihmisen välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa, eläimen hyvinvointi ja pitopaikka laitteineen on tarkastettava vähintään kerran päivässä ja tarvittaessa useamminkin. Riittävää tarkastustiheyttä arvioitaessa on otettava huomioon eläintenpitomuoto, eläinlaji, eläimen fysiologinen tila sekä olosuhteet eläinten pitopaikassa ja elinympäristössä. Päivittäinen tarkastusvelvollisuus ei kuitenkaan koske vaikeasti tavoitettavilla laitumilla kesäaikaan pidettäviä eläimiä. Eläinten tarkastuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota synnytyksestä odottaviin, synnyttäviin, juuri synnyttäneisiin, vastasyntyneisiin, sairaisiin, heikkokuntoisiin ja vahingoittuneisiin eläimiin. Hevosen terveyden ja hyvinvoinnin tarkastukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota silloin, kun hevonen joutuu alttiiksi voimakkaalle rasitukselle tai hoito-olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia sekä tiineyden loppuvaiheessa ja varsomisen aikana. EHL 22 §; Vna 588/2010 8 §



- *Päivittäinen tarkastusvelvollisuus koskee ihmisen välittömässä valvonnassa ja tavoitettavissa olevia eläimiä. Pidettäessä hevosia esimerkiksi saarilaitumilla tai muilla laajahkoilla alueilla tulisi niiden tarkastustiheyttä arvioitaessa huomioida eläinten fysiologinen tila sekä olosuhteet laitumilla kuten esimerkiksi alueen turvallisuus ja se, miten eläinten juotto on järjestetty. Tällaiset alueet tulisi kuitenkin tarkastaa useamman kerran viikossa tapauskohtaista harkintaa käyttäen, jotta voitaisiin varmistaa, että eläin esimerkiksi sairastuessaan saisi asianmukaista hoitoa mahdollisimman pian.*

3.5 Hevosta käsitellään asianmukaisesti

Eläintä on kohdeltava rauhallisesti. Eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa on pyrittävä käyttämään hyväksi sen lajityypillistä käyttäytymistä. Eläin on totutettava käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin, jos se on pidettävän eläinlajin ja eläinten pitomuodon kannalta tarkoituksenmukaista. Jos eläin ei ole totunut käsittelyyn, tämä on otettava huomioon eläintä käsiteltäessä. EHL 12 §

3.6. Hevosella ei käytetä kiellettyjä välineitä tai laitteita

Sellaisten eläimen hoitoon, käsittelyyn, kiinniottamiseen, kuljettamiseen, tainnuttamiseen tai lopettamiseen tarkoitettujen välineiden ja laitteiden, joiden käyttö ilmeisesti aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua tai tuskaa, markkinointi, maahantuonti, valmistus, myynti, luovutus, käyttö ja hallussapito on kielletty. Tällaisia eläinten hoitoon ja käsittelyyn tarkoitettuja välineitä tai laitteita ovat:

- 1) piikkipanta, piikkikuolaimet ja piikkikannukset sekä muut vastaavat eläimelle kipua aiheuttavat ohjaus- ja hallintavälineet;
- 2) sähköpannat ja muut eläimeen kiinnitettävät ja eläimelle sähköiskun antavat laitteet, ei kuitenkaan eläinlääketieteellisessä tai eläimen fyysisessä hoidossa käytettävät laitteet;
- 3) muut kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen eläimen hoitoon, käsittelyyn, kiinniottamiseen, kuljettamiseen, tainnuttamiseen tai lopettamiseen tarkoitettujen välineiden ja laitteiden, joiden käyttö ilmeisesti aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa. EHL 18 §

- *Kiellettyjä välineitä ovat myös esimerkiksi piikeillä varustettu päntanko, sekä sellaiset valjaat, joiden sisäpuolelle on lisätty piikkejä ohjaustehon parantamiseksi.*
- *Kielletty sähköiskun antava laite on esimerkiksi sähköä tehostena käyttävä ns. imppauspanta, jolla pyritään estämään hevosta toteuttamasta stereotyyppistä häiriökäyttäytymistä.*

3.7 Hevosten sosiaalinen arvojärjestys otetaan huomioon

Jos eläimiä pidetään ryhmässä, ryhmän kokoonpanossa on otettava huomioon eläinten sosiaaliset suhteet, ikä, sukupuoli ja koko. Jos eläimet suhtautuvat vihamielisesti



toisiinsa tai voivat muusta syystä vahingoittaa toisiaan, ne on pidettävä erillään toisistaan tai niillä on oltava mahdollisuus paeta ja piiloutua muilta eläimiltä. Eläinryhmiä yhdistettäessä ja tuotaessa uusia eläimiä ryhmään erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaalisten suhteiden uudelleenmuodostumisesta mahdollisesti aiheutuviin ongelmiin. Hevoset, jotka suhtautuvat toisiinsa vihamielisesti tai saattavat muutoin vahingoittaa toisiaan, on pidettävä erillään toisistaan. EHL 20 §; Vna 588/2010 8 §

3.8 Hevosien kaviot tarkastetaan riittävän usein ja hoidetaan tarvittaessa

Hevosien kaviot on vuoltava säännöllisesti sekä kengitettävä tarvittaessa. Liukkaalla kelillä kengät on varustettava hokeilla tai muilla liukastumisen estävillä varusteilla. Vna 588/2010 8 §

3.9 Sairastuneesta tai vahingoittuneesta hevosesta huolehditaan asianmukaisesti

Jos hoidossa oleva eläin sairastuu tai vahingoittuu:

- 1) sille on viipymättä annettava tai hankittava asianmukaista hoitoa;
- 2) sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon;
- 3) se on tarvittaessa sijoitettava asianmukaiseen tilaan erilleen muista eläimistä;
- 4) sille on tarvittaessa hankittava eläinlääketieteellistä hoitoa.

Sairaana tai vahingoittuneen eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu. Eläin on lopetettava, jos sairauden tai vamman laatu sitä edellyttää. EHL 23 §

3.10 Hevonen lopetetaan tarvittaessa tilalla asianmukaisesti

Eläin on lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla. Eläin on tainnutettava, jos lopettamiseen käytetään menetelmää, joka ei johda välittömästi eläimen kuolemaan. Tainnutusmenetelmän on oltava sellainen, että eläimen tajuttomuus säilyy sen kuolemaan saakka. Eläimen saa lopettaa vain se, jolla on riittävät tiedot kyseisen eläinlajin lopetusmenetelmästä ja lopetustekniikasta sekä riittävä taito toimenpiteen suorittamiseksi. Eläimen lopettavan henkilön on varmistettava, että eläin on kuollut ennen kuin sen hävittämiseen tai muihin toimenpiteisiin ryhdytään. Hevonen saadaan lopettaa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1099/2009 (lopetusasetus) liitteessä I mainituilla menetelmillä niihin liittyvien vaatimusten mukaisesti. Mikäli hevosta ei lopeteta eläinlääkärin toimesta kuolettavalla ruiskeella, se voidaan lopettaa joko ampumalla aivoihin, tai tainnuttamalla ensin pulttipistoolilla tai sähköllä ja varmistamalla kuolema sen jälkeen välittömällä verenlaskulla. EHL 64 §, lopetusasetus liite I.

Käytetty lopetusmenetelmä kirjataan lomakkeelle. Eläinlääkärin tulee tarkastaa, että lopetukseen käytettävä laite on asianmukainen.



4. Ruokinta ja juotto

4.1 Hevonen saa sopivassa määrin sille sopivaa ravintoa ja vettä

Hoidossa olevien eläinten ruokinnassa ja juotossa on otettava huomioon eläimen fysiologiset tarpeet ja varmistettava, että eläin saa sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa ja vettä tai muuta juotavaa. Ravinnon ja juotavan koostumuksen ja tarjoamistavan on vastattava eläimen fysiologisia tarpeita ja olennaisia käyttäytymistarpeita. Eläintä ei saa syöttää eikä juottaa pakolla, ellei se ole tarpeen eläinlääketieteellisestä syystä. Hevoselle annettavan rehun on oltava ravitsevaa ja tasapainotettua sekä tarvittaessa kivennäisillä täydennettyä. EHL 21 §, 24 §; Vna 588/2010 9 §

4.2 Pysyvässä pitopaikassa on jatkuvasti vettä hevosen saatavilla

Nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla. Pysyvällä pitopaikalla tarkoitetaan pitopaikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan. EHL 5(11) §, 21 §. **Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei edellytetä tietyissä 21 §:ssä erikseen säädetyissä tapauksissa, kuten eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava.**

- *Lumi tai jäätyneet vesi ei ole riittävä vedenlähde hevosille. Puro tai muu luonnonvesilähde riittää hevosten vedenlähteeksi vain, jos vesi ei pääse jäätymään. Juottoalueen rannan tulee olla turvallinen ja sellainen, että hevonen pääsee helposti juomaan kaikkina vuorokauden- ja vuodenaikoina.*

4.3 Hevonen voi syödä ja juoda luonnollisella tavalla

Hevosen ruokintaan ja juottoon tarkoitetut astiat ja telineet on sijoitettava siten, että hevonen voi syödä ja juoda luonnollisella tavalla. Vna 588/2010 2 §

5. Ulkotarhan ja laitumen vaatimukset

5.1 Ulkotarha on hevoselle riittävän tilava

Ulkotarhan ja laitumen on oltava riittävän tilava ottaen huomioon eläimen rotu, koko, ikä, sukupuoli sekä siellä pidettävien eläinten lukumäärä ja aktiivisuus. Lauman sosiaalisessa arvoasteikossa alempana olevalla hevosella on oltava ulkotarhassa ja laitumella mahdollisuus väistää arvoasteikossa ylempänä olevan hevosen hyökkäyksiä. Vna 588/2010 6 §

5.2 Ulkotarha on turvallinen ja maapohja on hevoselle sopiva

Hevosen ulkotarhan ja laitumen sekä eläinsuojasta ulkotarhaan ja laitumelle johtavien kulkuteiden on oltava hevoselle turvalliset. Ulkotarhan ja laitumen maaston, kasvillisuuden ja maapohjan on oltava hevoselle sopivia. Vna 588/2010 6 §



5.3 Hevosella on ulkotarhassa ja laitumella riittävä säänsuoja tai se otetaan tarvittaessa sisätilaan

Ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan. Tarvittaessa ulkotarhassa ja laitumella on oltava hevoselle suoja epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan. EHL 35 §; Vna 588/2010 6 §

- *Ulkotarhassa ja laitumella olevilla hevosilla on oltava mahdollisuus säänsuojaan epäsuotuisissa sääolosuhteissa, ellei hevosia ole tarvittaessa mahdollista ottaa sisälle. Säänsuoja voi olla esimerkiksi kevyt kolmiseinäinen katos, joka suojaa hevosta suoraa auringonpaistetta, tuulta ja sadetta vastaan. Säänsuojan ei välttämättä tarvitse olla rakennettu, vaan myös luonnon tarjoama suoja, esimerkiksi tiheä puusto, voi olla riittävä. Kaikkien hevosten tulee mahduttaa suojaan yhtä aikaa. Säänsuojan riittävyys tulee arvioida tapauskohtaisesti hevosten hyvinvoinnin kannalta. Säänsuojan riittävyttä arvioitaessa tulee ottaa huomioon muun muassa pidettävän eläimen rotu, ikä, kunto, karvapeite, fysiologinen tila, pitopaikan maantieteellinen sijainti ja vallitsevat sääolosuhteet.*
- *Hevosilla, joita pidetään ympärivuotisesti ulkona, on talvikaudella oltava käytettävissään rakennettu eläinsuoja kuten pihatto, jossa on vähintään kolme seinää ja tarvittaessa neljäs suljettava seinä. **Ympärivuotisesti ulkona pidettävän hevosen eläinsuojan tulee täyttää pysyvälle pitopaikalle asetetut vaatimukset, jotka tarkastetaan kohdassa 2.***

5.4 Ulkotarhan aidat ovat turvallisia ja hyvässä kunnossa

Ulkotarhan ja laitumen aitojen on oltava hevosille sopivasta materiaalista ja niille turvallisia. Aitauksessa ei saa olla liian ahtaita tai teräviä kulmia. Aitauksen on oltava helposti hevosen havaittavissa. Aidat ja niihin liittyvät rakenteet on pidettävä hyvässä kunnossa siten, että hevonen ei vahingoita niihin itseään. Aitojen kunto on tarkastettava säännöllisesti ja havaitut viat korjattava viivytyksettä. Ulkotarhan ja laitumen aita ei saa olla piikkilankaa. Vna 588/2010 7 §

6. Ammattimaista tai muutoin laajamittaista hevosten pitoa koskevat kysymykset

6.1 Hevosten pito on ammattimaista tai muutoin laajamittaista toimintaa

Ammattimaisella tai muutoin laajamittaisella eläintenpidolla tarkoitetaan 50 ja 57–61 §:ssä tarkoitettua luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa, sellaista tuotantoeläinten pitoa, johon eläinten pitäjä olisi oikeutettu saamaan kotieläintalouden maataloustukea sekä muuta vastaavaa elinkeinotoimintana pidettävää tuotantoeläinten pitoa. EHL 5(10) §



6.2 Ammattimaisesta seura- ja harrastuseläinten pidosta tai kotieläinpihan pidosta on ilmoitettu aluehallintovirastoon

Hevoseläinten pitäjien ilmoitusvelvollisuudessa noudatetaan eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettua lakia. Sen lisäksi ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa hevoseläimiä pitävän on ilmoitettava aluehallintovirastolle eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää. Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa hevoseläinten pitoa on

- sellainen hevoseläinten säännöllinen kaupanpitäminen tai muu luovuttaminen, jonka harjoittaja myy tai muutoin luovuttaa vähintään kuusi hevosta tai muuta hevoseläintä vuodessa, sekä
- hevoseläinten laajamittainen pito, jonka harjoittaja pitää vähintään seitsemää yli 12 kuukauden ikäistä hevoseläintä, sekä
- kun ravi- tai ratsuhevosia tai muita hevoseläimiä vuokrataan, otetaan säilytettäväksi tai hoidettaviksi, valmennettaviksi tai koulutettaviksi tai kun annetaan opetusta mainittujen eläinten käytössä ja käsittelyssä, jos samanaikaisesti ja säännöllisesti pidetään yhteensä vähintään kuutta eläintä.

Ilmoituksenvaraista on myös sellainen seura- ja harrastuseläinten säännöllinen kaupanpitäminen, muu luovuttaminen, välittäminen tai laajamittainen pito, joka koskee yhteen laskettuna vähintään 15 koiraa, kissaa, frettiä, kaniinia, hevosta tai muuta hevoseläintä. EHL 60 §, liite 2

Sen lisäksi, mitä eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa (1069/2021) säädetään eläinten pitämisestä ja pitopaikasta ilmoittamisesta sekä tietojen tallettamisesta, kotieläinpihan pitäjän on ilmoitettava aluehallintovirastolle eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin tallettavaksi tiedot eläinten pitäjän pätevydestä sekä selvitys siitä, kuinka eläinten hoito on tarkoitus järjestää. Kotieläinpihalla tarkoitetaan sellaista pysyvää laitosta, jossa pidetään yleisölle näytteillä yksinomaan sellaisia nisäkäs- ja lintulajeja, joita saadaan 8 §:n 2 momentin mukaan pitää tuotantoeläimenä, sekä koiria (*Canis familiaris*) ja kissoja (*Felis silvestris catus*). EHL 5(17) §, 57 §

- *Ammattimaisesta tai muutoin laajamittaisesta seura- ja harrastuseläinten pidosta tai kotieläinpihan pidosta ilmoitettavat tiedot voi toimittaa aluehallintovirastolle myös eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin (EPR) sähköisen asioinnin kautta*

6.3 Ammattimaisesti hevosia pitävällä on tarvittava pätevyys

Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävällä on oltava soveltuva koulutus tai muilla keinoin saavutettu riittävä pätevyys tehtäviensä hoitamiseen. EHL 30 §

- *Riittävä pätevyys on voitu hankkia myös käytännön kokemuksen kautta.*



- *Pätevyysvaatimus voi vaihdella eri eläintenpitomuodoissa sen mukaan, millaisia riskejä eläinten hyvinvoinnille aiheutuu. Pätevyysvaatimus voi olla tiukempi silloin, kun hoitajan erityisellä osaamisella on ratkaiseva vaikutus eläinten hyvinvointiin, esimerkiksi, jos eläimiä on hyvin suuri määrä suhteessa hoitajien määrään, tai olosuhteiden hallinta pitkälle koneellistetussa eläinten pitopaikassa vaatii erityistä osaamista.*

6.4 Hevosia on hoitamassa riittävä määrä päteviä ja tehtäväänsä perehdytettyjä hoitajia

Eläinten pitäjän on huolehdittava, että eläimiä on hoitamassa riittävä määrä päteviä eläinten hoitajia. Eläinten pitäjän on annettava ohjeita ja opastusta palveluksessaan oleville eläinten hoitoon ja käsittelyyn osallistuville henkilöille eläinten asianmukaisesta hoitamisesta. EHL 30 §

- *Pätevällä tarkoitetaan henkilökuntaa, joka osaa hoitaa eläimet asianmukaisesti (omaa riittävät tiedot ja taidot).*
- *Mikäli eläinten hoito ei vaikuta asianmukaiselta, voidaan kiinnittää huomiota ihmisen hoidettavana olevaan eläinmäärään. Tällöin voidaan esimerkiksi tiedustella päivittäiseen eläinten hoitoon kuluva aikaa.*

6.5 Hevosten hyvinvointia uhkaaviin häiriötilanteisiin on varauduttu

Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän on varauduttava tulipaloihin, sähkökatkoksiin ja muihin vastaaviin eläinten hyvinvointia uhkaaviin häiriötilanteisiin. Jos eläinten hoito tai ympäristötekijöiden säätely tai valvonta riippuu sähköisistä tai mekaanisista laitteista, pysyvässä pitopaikassa on oltava mahdollisuus pitää yllä eläinten hyvinvoinnin kannalta välttämättömät toiminnot myös laitteiden toimintahäiriöiden aikana. EHL 31 §

- *Toimijan tulee etukäteen suunnitella, miten eläinten ruokinta, juotto ja muu välttämätön hoito voidaan toteuttaa poikkeavissa olosuhteissa, ja minne ja miten eläimet voidaan siirtää pois eläintiloista hätätilanteessa esim. tulipalon sattuessa.*

6.6 Ilmoituksenvaraisen toiminnan kohteena olevista hevosista on ajantasainen eläinluettelo

Toiminnanharjoittajan on pidettävä luetteloa 50, 57, 58, 60 ja 61 §:ssä tarkoitetun toiminnan kohteena olevista eläinlajeista ja eläimistä. Luetteloa on pidettävä ajan tasalla joko paperisella lomakkeella tai sähköisessä muodossa siten, että se voidaan tarvittaessa esittää valvontaviranomaiselle. Luetteloa on säilytettävä kolme vuotta sen vuoden päättymisestä, jolloin luetteloon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä. EHL 63 §



- *Eläinterveys säännösten vaatimusten mukaisesti pidetty kirjanpito täyttää samalla myös eläinten hyvinvointilain mukaisen kirjanpito velvoitteen, ks. kohta 8.7 Pitopaikassa pidettävistä hevosista pidetään kirjaa*

7. Asiakirjat ja kirjanpito

7.1 Hevosen mukana on tunnistusasiakirja

Hevosia pitävien toimijoiden on varmistettava, että eläimet tunnistetaan yksilöittäin yksilöllisellä koodilla (ent. yksilöllinen tunnistusnumero / UELN-numero) joka kirjaan tunnistusasiakirjaan ja jäsenvaltion tietokantaan, fyysisellä tunnistimella (injektoitava transponderi eli mikrosiru) joka yhdistää yksiselitteisesti toisiinsa kyseisen eläimen ja tämän tunnistusasiakirjan, sekä asianmukaisesti täytetyllä kerran myönnettävällä elinikäisellä tunnistusasiakirjalla. Hevoseläin on tunnistettava 12 kuukauden kuluessa eläimen syntymästä ja joka tapauksessa ennen kuin eläin lähtee syntymäpitopaikastaan yli 30 päivän ajaksi. Hevoseläimiä pitävien toimijoiden on varmistettava, että elinikäinen tunnistusasiakirja on aina hevonseläinten mukana. Eläinterveys säännöstö art 114; DA 2019/2035 art 58, 66; eläintunnistuslaki 12 §; MMMa 67/2022 7 §

- *Transponderi eli mikrosiru vaaditaan 1.7.2009 tai sen jälkeen syntyneiltä hevosilta, ellei hevosta ole merkitty tunnistamismaassa hyväksytyllä vaihtoehtoisella tunnistamismenettelmällä (esim. kylmäpolttomerkki).*
- *Poikkeustilanteista, joissa tunnistusasiakirjan ei tarvitse olla hevonseläimen mukana, on säädetty DA 2019/2035 66 artiklan 2. kohdassa (esim. kun hevosta laidunnetaan tai liikutetaan pitopaikan läheisyydessä ja tunnistusasiakirja on esitettävissä pitopaikassa viipymättä tai kun kyseessä on vieroitamaton varsa tai hätätilanne)*

7.2 Tunnistusasiakirjan tiedot ovat ajan tasalla ja oikein

Hevoseläimistä vastaavien toimijoiden on varmistettava, että vähintään seuraavat elinikäiseen tunnistusasiakirjaan sisältyvät tunnistustiedot pidetään aina ajantasaisina ja virheettöminä:

- Hevoseläimen kelpoisuus ihmisravinnoksi teurastettavaksi
- Luettavissa oleva transponderin koodi (tai erottuvat merkit, joita käytetään vaihtoehtoisena tunnistusmenettelmänä)

Hevoseläimen toimimaton tunnistin on korvattava mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään 30 päivän kuluessa havaitusta toimintahäiriöstä ja ennen kuin hevonseläin poistuu tavanomaisesta pitopaikastaan. Hevosesta vastaavan toimijan on luovutettava tunnistusasiakirja päivitettäväksi valtuutetulle elimelle viimeistään seitsemän päivän kuluessa tunnistustietoihin vaikuttavasta tapahtumasta. TA 2021/963 art 14, 29, 41; MMMa 67/2022 8 §



- *Tunnistusasiakirjan kirjaus hevoseläimen kelpoisuudesta ihmisravinnoksi teurastettavaksi varmistetaan vertaamalla sitä lääkitsemiskirjanpidon merkintöihin (ks. kohta 8.6 Hevosten lääkinnällisestä hoidosta pidetään kirjaa) sekä tunnustusasiakirjaan tehtyihin lääkitysmarkintöihin*
- *Tunnistusasiakirjan kirjaus hevoseläimen kelpoisuudesta ihmisravinnoksi teurastettavaksi voidaan varmistaa myös vertaamalla sitä Suomen Hippoksen Heppa-järjestelmään tehtyihin lääkitysmarkintöihin osoitteessa <https://heppa.hippos.fi/heppa/app> (edellyttää kirjautumista)*
- *Transponderi eli mikrosiru vaaditaan 1.7.2009 tai sen jälkeen syntyneiltä hevosilta, ellei hevosta ole merkitty tunnistamisessa hyväksytyllä vaihtoehtoisella tunnistamismenetelmällä (esim. kylmäpolttomerkki). Tiedot eri jäsenvaltioissa hyväksytyistä vaihtoehtoisista tunnistusmenetelmistä reunaehtoineen löytyvät kunkin jäsenvaltion sivustolta, joiden osoitteet on koottu sivulle https://ec.europa.eu/food/animals/identification/equine/ms_info_en.*

7.3 Hevosen tunnustusasiakirjan tiedot on tallennettu hevosen sijaintimaan tietokantaan

Hevoseläimiä pitävien toimijoiden on varmistettava, että tiedot kyseisistä eläimistä toimitetaan jäsenvaltion atk-pohjaiseen tietokantaan. Pitopaikan toimijan on ilmoitettava hevoseläimen tiedot rekisteriin seitsemän päivän kuluessa hevosen tavanomaiseen pitopaikkaan saapumisesta.

Eläinterveyslainsäädännöstä 114 art; MMMa 67/2022 7 §

- *Tiedot voi tarkistaa seuraavista linkeistä hevosen rodun tai luokituksen mukaan:*
 - irlannin cob: <https://www.irlannincobyhdistys.fi/> tai <https://heppa.hippos.fi/heppa/app>
 - eestin raskas vetohevonen: <http://rekisteri.erhevoset.com/horse> tai <https://heppa.hippos.fi/heppa/app>
 - kaikki muut <https://heppa.hippos.fi/heppa/app>

7.4 Hevosen pitopaikka on rekisteröity

Maaeläimiä pitävien tai niiden sukusoluja ja alkioita keräävien, tuottavien, käsittelevien tai varastoivien toimijoiden on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava tiedot kaikista vastuullaan olevista pitopaikoista toimivaltaiselle viranomaiselle rekisteriin merkittäväksi. Eläinterveyslainsäädännöstä 84 art; eläintunnustuslaki 3 §

- *Pitopaikan voi ilmoittaa myös eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin (EPR) sähköisen asioinnin kautta*



7.5 Hevosia kuljetetaan kaupallisen toiminnan yhteydessä

Kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvalla eli kaupallisella hevosten kuljetuksella tarkoitetaan kuljetuksia, joihin liittyy rahan, tavaroiden tai palvelujen välitöntä vaihtantaa, tai joiden tavoitteena on välittömästi tai välillisesti taloudellinen voitto. Hevosten kaupallinen kuljettaminen on sallittua vain aluehallintoviraston luvalla, jos kuljetusmatka on yli 65 kilometriä. Eläinkuljetusasetus 6 art.

- *Tulkinta-apua epäselvissä tapauksissa www.ruokavirasto.fi > Eläimet > Eläinten hyvinvointi > Eläinsuojelu kuljetuksissa > Kaupalliset kuljetukset.*
- *Valvontaviranomaisella on oikeus suorittaa eläinkuljetuslain 28 § mukainen tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan eläinkuljetuslain tai eläinkuljetusasetuksen vastaisesti. Em. epäily voi syntyä esimerkiksi epäilyn perusteella tehdyn tarkastuksen johdosta. Myös jos hevosten pito on ilmoituksen- tai luvanvaraista toimintaa, voi syntyä epäily, että toiminta on kaupallista, mikä edellyttää eläinkuljettajalupaa.*

7.6 Hevosien lääkinällisestä hoidosta pidetään kirjaa

Lääkitsemislain mukainen kirjanpito vaatimus hevosesta, jonka tunnistusasiakirjassa ei ole teurastuskieltomerkintää:

Eläimen omistajan tai haltijan on pidettävä kirjaa kaikista tuotantoeläimelle annetuista lääkkeistä. Tuotantoeläimillä tarkoitetaan eläimiä, joita pidetään, kasvatetaan, hoidetaan, teurastetaan tai kerätään elintarvikkeiden tuottamiseksi. Eläimen omistajan tai haltijan on merkittävä pitämäänsä kirjanpitoon kaikki eläinlääkärin, omistajan tai haltijan itsensä tai muun henkilön tuotantoeläimelle antamat lääkkeet. Myös tuotantoeläimelle annetut lääkerehut on merkittävä kirjanpitoon. Kirjanpidosta on lääkityksen osalta käytävä ilmi ainakin seuraavat tiedot:

1. eläimen tai eläinryhmän tunnistustiedot;
2. lääkityksen antopäivämäärät;
3. lääkityksen aloittaja (eläinlääkäri, eläimen omistaja tai haltija tai näiden valtuuttama henkilö)
4. lääkkeen tai lääkerehun käyttöaihe;
5. lääkkeen nimi;
6. lääkkeen tai lääkerehun määrä;
7. lääkkeelle tai lääkerehulle määrätty varoaika; sekä
8. lääkkeen tai lääkerehun myyjä.

Eläimen omistajan tai haltijan on säilytettävä kirjanpidon yhteydessä eläinlääkärin reseptit ja kirjalliset selvitykset lääkkeen tai lääkerehun luovutuksesta sekä eläinlääkäriltä, apteekista tai lääkerehun luovuttajalta saamansa muut tositteet lääkkeiden tai lääkerehujen myynnistä tai muusta luovutuksesta. Tuotantoeläimen lääkitystä koskeva kirjanpito on säilytettävä vähintään viiden vuoden ajan viimeisestä lääkkeen annosta huolimatta siitä, onko eläin elossa vai ei.



EU:n eläinlääkeasetus art 108; lääkitsemislaki 6 §, 20 §; MMMa 21/2014 4 §, 5 §

- *Kirjanpitoa edellytetään kaikesta lääkityksestä, myös ennaltaehkäisevästä lääkinnällisestä hoidosta, jollaiseksi katsotaan esimerkiksi matolääkitys ja rokotukset.*
- *Hevosia, jotka tunnistusasiakirjassa on merkitty pysyvästi elintarvikeketjuun kelpaamattomiksi ei katsota pidettävän elintarvikkeiden tuottamiseksi, jolloin lääkityslain mukainen kirjanpitovaatimus ei koske niitä. Tunnistusasiakirjan merkintöjen ajantasaisuus tarkastetaan kohdassa 7.2.*
- *Kunnaneläinlääkäri saa tehdä lääkitsemislain 35 §:n ja MMMa (21/2014) 5 §:n mukaisen tarkastuksen aluehallintoviranomaisen määräyksestä. Ruokavirasto on ohjeistanut aluehallintovirastoja tekemään tästä yksilöimättömän määräyksen, jonka valvoja voi tarvittaessa esittää valvontakäynnillä.*

Eläinten hyvinvointilain mukainen kirjanpitovaatimus:

Eläinten hyvinvointilainsäädännössä hevosta käsitellään lähtökohtaisesti seura- ja harrastuseläimenä, mutta tietyissä tapauksissa (esim. maatalous- ja metsätuotanto) sen voidaan katsoa olevan tuotantoeläin, jolloin sitä koskee seuraava vaatimus:

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on pidettävä kirjaa tuotantoeläimille annettusta lääkinnällisestä hoidosta ja kuolleiden eläinten lukumääristä. Kirjanpitoa elintarviketuotannossa käytettävien tuotantoeläinten lääkinnällisestä hoidosta on säilytettävä vähintään viisi vuotta sekä kuolleiden eläinten lukumääristä ja muiden kuin elintarviketuotannossa käytettävien tuotantoeläinten lääkinnällisestä hoidosta vähintään kolme vuotta sen vuoden päättymisestä, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä. EHL 32 §

- *Kirjanpitoa edellytetään kaikesta lääkityksestä, myös ennaltaehkäisevästä lääkinnällisestä hoidosta, jollaiseksi katsotaan esimerkiksi matolääkitys ja rokotukset.*
- *Tuotantoeläimenä pidettävää hevosta, jonka tunnistusasiakirjassa on teurastuskieltomerkintä, ei koske lääkitsemislain kirjanpitovaatimus. Tällöin noudatetaan pelkästään eläinten hyvinvointilain kolmen vuoden (muu kuin elintarviketuotannossa käytettävä tuotantoeläin) kirjanpitovaatimusta.*

7.7 Pitopaikassa pidettävistä hevosista pidetään kirjaa

Eläinterveyssäännösten mukainen kirjanpitovaatimus:

Pitopaikkojen toimijoiden on kirjattava ja säilytettävä seuraavat tiedot:



- jokaisen eläimen tunnistimen näyttämä tunnistuskoodi (mikrosirun numero), jos eläin on merkitty tunnistimella
- jokaisen hevoseläimen yksilöllinen koodi (ent. yksilöllinen tunnistusnumero / UELN-numero)
- eläinten siirrot pitopaikkaan ja pitopaikasta pois
 - eläinten alkuperäisen pitopaikan yksilöllinen rekisteri- tai hyväksyntänumero, jos eläimet ovat peräisin toisesta pitopaikasta
 - eläinten määränäänä olevan pitopaikan yksilöllinen rekisteri- tai hyväksyntänumero, jos eläimet on määrä siirtää toiseen pitopaikkaan
 - siirtojen päivämäärä
- eläimen syntymäaika pitopaikassa
- päivä, jona eläin on kuollut luonnollisesti, teurastettu tai menetetty pitopaikassa.

Tiedot on kirjattava ja säilytettävä paperilla tai sähköisessä muodossa vähintään kolme vuotta. Toimijoiden on kirjattava tiedot viimeistään kolmantena päivänä tapahtumasta. Eläinterveyslainsäädännössä art 102, DA 2019/2035 art 22, 24, eläintunnistustilaki 7 §, MMMa 67/2022 1 §

Eläinten hyvinvointilain mukainen kirjanpito vaatimus tilalla kuolleiden hevosten lukumäärästä:

Eläinten hyvinvointilainsäädännössä hevosta käsitellään lähtökohtaisesti seura- ja harrastuseläimenä, mutta tietyissä tapauksissa sen voidaan katsoa olevan tuotantoeläin, jolloin sitä koskee seuraava vaatimus:

Tuotantoeläinten omistajan tai pitäjän on pidettävä kirjaa tuotantoeläimille annettusta lääkinällisestä hoidosta ja kuolleiden eläinten lukumäärästä. Kirjanpitoa elintarviketuotannossa käytettävien tuotantoeläinten lääkinällisestä hoidosta on säilytettävä vähintään viisi vuotta sekä kuolleiden eläinten lukumäärästä ja muiden kuin elintarviketuotannossa käytettävien tuotantoeläinten lääkinällisestä hoidosta vähintään kolme vuotta sen vuoden päättymisestä, jolloin kirjanpitoon viimeksi kirjattiin eläintä koskeva merkintä. EHL 32 §

- *Eläinterveyslainsäädännön vaatimusten mukaisesti pidetty kirjanpito täyttää samalla myös eläinten hyvinvointilain mukaisen kirjanpito velvoitteen*
- *Tuotantoeläimenä ei pidetä seura-, kilpa- ja harrastuseläimiä, joita ei pääsääntöisesti käytetä maataloustoimintaan, vaan joita käytetään esimerkiksi urheilutarkoituksessa tai jotka ovat lemmikkieläimiä, jolloin eläinten hyvinvointilain mukainen kirjanpito vaatimus kuolleiden eläinten lukumäärästä ei koske niitä. Niitä koskee kuitenkin eläinterveyslainsäädännön mukainen kirjanpito vaatimus.*